

ابنیه و آثار

جریانات تاریخی بواسطه انقلاب و نبودن وسائل ضبط احوال و حفظ آنها از حوادث روز افزون و ورود افسانه‌ها در میان حقایق و جریان اغراض خصوصی و ثنوی مقاصد سیاسی بقدری تاریک و پیچیده است که در صد نود قسم جریان تاریخی را نمیتوانیم در هر تاریخی بیک شکل مطلق پیدا کنیم.

اختلافات روایات بحدی است که مورخین مجبورند قضایای تاریخی را با پیرایه‌های استدلال‌ها و تصورات خود بسر حد تعقل نزدیک ساخته و از همین راه عقاید و آراء تاریخی نویسان دیگر را جرح نمایند.

البته اشخاص بیطرف نیز مطابق ذوق و ریحیه و عقیده خود همواره قسمتی از روایات مزبور را ایمان آورده و از یک قسمت دیگر صرف نظر خواهند کرد.

اما تاریخ ابنیه و آثار بطور کلی خیلی کم معروض گردید واقع میشوند زیرا که خود بناها و سایر قراین احوال و اوضاع امر که مهمترین آنها حجاریها و خطوط و طرز ساختمان بناهاست شاهد صادق موجودیت خود و بنام استدلالت آنها می باشد.

بنا بر این اهمیت و ارزش تاریخی ابنیه و صنایع ساختمانی خیلی بیشتر از اعتبار تاریخ سیاسی یک جامعه می باشد.

خوش بختانه تاریخ ابنیه و آثار ایران خیلی روشن و مدرك مهم مفاخر باستانی این کشور است. ابنیه تاریخی این کشور در عین حال خاموشی هوش - استعداد - قوت ظرافت علم و مهارت ایرانی را با بیان رسائی در تمام دنیا منعکس می سازند.

ایرانیها از بدو ورود در طرز ساختمان ابنیه ظرافت طبع و دقت خود را ثابت و بهر طرزى که دست زده اند آن را با جلا مهارت خود رونق بسزائی داده اند.

مدل کلاسه - آشور - فنیقیه - مصر - یونان - از حیث مدنیّت ساختمانی نسبت
بایرانیها مقدم می باشند ولی ایرانیها طرز مخصوصی را در ساختمانها داشته اند که آن طرز
مستقل و زیبا بوده و اگر اقتباسهایی هم در اصل ساختمانها نموده اند آن را طوری با فروغ
مهارت و نور استعداد خود روشن و زیبا بار آورده اند که قبل از آن از حیثه فکر و عمل
سایر ملل بکلی دور بوده است .

مثلا کار ستون بندی مخصوص ملت مصر بوده مصری ها ستون ها را خیلی قطور و
کلفت می ساختند ایرانیها بر عکس آنها در اقتباساتیکه نموده اند ارتفاع ستونها را با ضخامت
قطر آن سنجیده و از این راه ظرافت و زیبایی بخصوصی در این صنعت بوجود آوردند
بدین معنی که هر اندازه ارتفاع بنا کمتر شد از ضخامت ستونها به نسبت مستقیم کم کردند و
علاوه ستونها را با سر ستونهای زیبا و جالبی آراسته و تصرفات هندسی دیگری در آنها نموده
و شکل اولی ستونها را بکلی از بین برده با ظرافت مخصوصی آنها را آرایش دادند تمام
ستونها را مصریها با سنگ میساختند ولی ایرانیها از اسام مرمر های زیبای این کشور که
طبیعت جزو سایر مواهب فراوان و عطابای بی شمار خود در سینه آن ودیعه نهاده استفاده
نموده و با نور افکار و قریحه ساختمانی خود ستونهای شفاف و سفیدی ایجاد نمودند .

ستونهای چوبی ملفوف گچ با گچ برهای ماهرانه آخرین ابتکار ذوق ایرانیهاست
که تا امروز با اشکال مختلف و زیبایی هنوز معمول است .
طاق بندی و ساختن گنبد ها از مآثر ساختمانی ملت آشور است اما آنها تنها یک
قسم گنبد سازی آنها با طرز غیر برانزده و نامرغوبی بلد بودند که بسازند - اما ایرانیها
با حفظ اصل استحکام گنبد سازی بقدری در طرز ساختن انواع آن ابتکار بخرج داده و گنبد -
ها را با ترتیبات مطبوع علمی آراسته و باندازه بلند و زیبا بار آوردند که مهندسین امروزی نیز
در تماشای آنها حظ نموده و متحیرند که اینهمه آجر ها چطور روی هم بدون متکائی قرار
گرفته و قرنها با کمال استحکام پا بر جا مانده اند .

مهارت یونانیها و چینی ها در طرز پله سازی و استحکام آنها مصروف بود ولی ایرانیها
تصرف عجیبی در این فن کردند یعنی آنها را طوری بهم نزدیک و عریض ساختند که علاوه
از تأمین راحتی مردم برای بالا رفتن اسب هم قابل بود و سوار با کمال آسودگی میتواندست

از پله های عمارات بزرگ بالا برود صنعت پله سازی امروز عالم مرهون فکر و قریحه نیرومند ایرانی است که در طرز ساختمان آن تغییرات مهمی داده است .

صنعت کاشی سازی ایران در اندک مدتی توجه تمام دنیا را جلب نمود تصرفات مهمی که ایرانیها در طرز ساخت کاشی نمودند در حقیقت برای این صنعت تاریخ مبدأ و پیدایش و ایجاد دیگری می باشد .

مثلاً کاشی هائی که کلدانی ها میساختند مسطح و از حیث رنگ کدر و غیر ثابت بودند صنعت گران باهوش این کشور با تصرفات ماهرانه خود در این صنعت اولاً جلا و رنگ آنها را زینت ثبوت داده و ثانیاً کاشیهای برجسته ساخته و در روی آنها نقوش و اقسام گلهای زیبایی ترسیم نمودند که چند قطعه از آنها فعلاً در موزه لوور کشور فرانسه مهارت و ذوق صنعتی تاریخی ما را اعلام می کنند .

یک قسم آجر مینا کاری مخصوصی در اینبه قدیمه بدست آمده است که ازهر حیث بی سابقه و مولود فکر فنی کارگران لایق این کشور است .

آثار برجسته مدنیت عهد هخامنشی ازخرابه های بلاد بازارکاد 'تخت جمشید' شوش^۱ اب حقد آثار مدنیت ساختمانی دنیا زده و با یک زبان معنوی از روزگاران قوت و مدنیت بی نظیر ایرانی حکایت می کنند .

فدستی از سینۀ کوه بیستون که در مقابل تپه اراده و عظمت داریوش کبیر شکافته شده است حاکی است که قائد بزرگ مزبور حس نموده بوده است که جز آثار بنائی همه چیز در مقابل هجوم حوادث و دیرت برد مطامع بشر محفوظ نماند و نخواهد شد .

این بوده که آثار مدنیت کشور خود را بسنگها سپرده و رفته که تنها حجاری مزبور توانسته است اسرار و حقایق تاریخ ما را تا حال محفوظ داشته و امروز مفاخر تاریخی ما را بدان وسیله تکمیل نماید بقیه دارد

۱ - بازارکاد پایتخت کورس کبیر و کامبوزیا و نزدیک مرغاب حالیه در فارس واقع شده است

۲ - پرسپولیس در نزدیکی شهر استخر پایتخت داریوش کبیر و خشایار شاه بوده است .

۳ - شوش شوشتر حالیه است .

۴ - الهلال - مجله مهم علمی و تاریخی است که بوسیله جرجی زیدان مرحوم در مصر

تأسیس و فعلاً نیز بدیریت فرزندش اداره می شود .